

208. ὁ γὰρ καλεῖται μελετᾶν, ὡς ἐξιούσης ἐστὶ τῆς ἐπιστήμης· λήθη γὰρ ἐπιστήμης ἔξοδος, μελέτη δὲ πάλιν καινὴν ἐμποιοῦσα ἀντὶ τῆς ἀπιούσης μνήμην σώζει τὴν ἐπιστήμην, ὥστε τὴν αὐτὴν δοκεῖν εἶναι. τούτῳ γὰρ τῷ τρόπῳ πᾶν τὸ θνητὸν σώζεται, οὐ τῷ παντάπασιν τὸ αὐτὸ ἀεὶ εἶναι ὥσπερ τὸ (b) θεῖον, ἀλλὰ τῷ τὸ ἀπιὸν καὶ παλαιούμενον ἕτερον νέον ἐγκαταλείπειν οἷον αὐτὸ ἦν. ταύτη τῇ μηχανῇ, ᾧ Σώκρατες, ἔφη, θνητὸν ἀθανασίας μετέχει, καὶ σῶμα καὶ τᾶλλα πάντα· ἀθάνατον δὲ ἄλλη. μὴ οὖν θαύμαζε εἰ τὸ αὐτοῦ ἀποβλάστημα φύσει πᾶν τιμᾶ· ἀθανασίας γὰρ χάριν παντὶ αὕτη ἢ σπουδὴ καὶ ὁ ἔρωσ ἐπέται. Καὶ ἐγὼ ἀκούσας τὸν λόγον ἐθαύμασά τε καὶ εἶπον Εἶεν, ἦν δ' ἐγὼ, ᾧ σοφωτάτη Διοτίμα, ταῦτα ὡς ἀληθῶς οὕτως ἔχει; (c) Καὶ ἦ, ὥσπερ οἱ τέλει σοφισταί, Εὐ ἴσθι, ἔφη, ᾧ Σώκρατες· ἐπεὶ γε καὶ τῶν ἀνθρώπων εἰ ἐθέλεις εἰς τὴν φιλοτιμίαν βλέψαι, θαυμάζοις ἂν τῆς ἀλογίας περὶ ἃ ἐγὼ εἶρηκα εἰ μὴ ἐννοεῖς, ἐνθυμηθεὶς ὡς δεινῶς διάκεινται ἔρωτι τοῦ ὀνομαστοῦ γενέσθαι καὶ κλέος ἐς τὸν ἀεὶ χρόνον ἀθάνατον καταθέσθαι, καὶ ὑπὲρ τούτου κινδύνους τε κινδυνεύειν ἔτοιμοί εἰσι πάντας ἔτι μᾶλλον ἢ ὑπὲρ τῶν (d) παίδων, καὶ χρήματα ἀναλίσκειν καὶ πόνους πονεῖν οὐστινασοῦν καὶ ὑπεραποθνήσκειν. ἐπεὶ οἶει σύ, ἔφη, Ἄλκηστιν ὑπὲρ Ἀδμήτου ἀποθανεῖν ἂν, ἢ Ἀχιλλέα Πατρόκλῳ ἐπαποθανεῖν, ἢ προαποθανεῖν τὸν ὑμέτερον Κόδρον ὑπὲρ τῆς βασιλείας τῶν παίδων, μὴ

Υπάρχει ἡ μελέτη, ὅταν ἡ γνώση πρόκειται νὰ δραπετεύσει. Ἄλλωστε ἡ λήθη ἀποτελεῖ τὴν ἀπόδραση τῆς γνώσης, καὶ ἡ μελέτη ξανασώζει τὴν γνώση ἐπαναφέροντας στὴ μνήμη τὴν καινούργια στὴ θέση τῆς παλιάς με τέτοιο τρόπο, ὥστε νὰ φαίνεται πῶς πρόκειται γιὰ τὴν ἴδια.

Με τὸν τρόπο αὐτὸ κάθε θνητὴ ὑπαρξὴ διασώζεται, χωρὶς νὰ εἶναι ἀέναα ἡ ἴδια σε ὅλα τὰ χαρακτηριστικά της, ὅπως ακριβῶς ἡ θεϊκὴ φύση, ἀλλὰ με τὸ νὰ ἀφήνει ὁ ἀπερχόμενος καὶ γερασμένος οργανισμὸς πίσω τοῦ ἄλλον νέο καὶ ακμαῖο ὅμοιο τοῦ.

Μ' αὐτὸ λοιπὸν τὸ μηχανισμό, Σωκράτη, τὰ θνητὰ συμμετέχουν στὴν ἀθανασία καὶ στο σῶμα καὶ σ' ὅλα τὰ ἄλλα. Ἡ ἀθάνατη φύση εἶναι ἀλλοῦ. Μὴ λοιπὸν ἀπορεῖς πῶς ἀπὸ τῆς φύσης κάθε ὑπαρξὴ με κάθε τρόπο ἐκδηλώνει στοργὴ καὶ φροντίδα γιὰ τὸ βλαστὰρι της. Αὐτὸς ὁ ζήλος καὶ ὁ ἔρωτας καὶ τὸ ἐνδιαφέρον ἐνσταλάζονται στὸν καθένα ἀπὸ τὸν πόθο γιὰ τὴν ἀθανασία.»

Καὶ ἐγὼ σαν ἀκουσα τὸ λόγο ἀπόρησα καὶ εἶπα «Ὡραία! Πάνσοφῃ Διοτίμα, αὐτὰ ἔτσι εἶναι σ' ἀλήθεια πράγματι;»

Καὶ ἐκείνη, ὅπως ακριβῶς οἱ καλὰ καταρτισμένοι σοφιστές, εἶπε. «Νὰ μὴν ἔχεις καμιά ἀμφιβολία γιὰ αὐτὰ· ἐπιπρόσθετα ἀν ἐπικέντρωνες τὴν προσοχὴ σου στὸν ἀγῶνα γιὰ διάκριση πῶς κάνουν οἱ ἄνθρωποι, θὰ εἶχες πολλὰ ἐρωτηματικά με τὸν παραλογισμό τους, ἀν δὲν καταλαβαίνεις αὐτὰ πῶς ἐχω πει.

Ἀναλογίσου με τι σφοδρὸ ἔρωτα ἐπιθυμοῦν νὰ γίνουν διάσημοι καὶ δόξα ἀθάνατη στὸ διηνεκές νὰ καταγράψουν στὸ ἐνεργητικό τους καὶ εἶναι ἔτοιμοι νὰ υποβληθοῦν σὲ κάθε κίνδυνο γιὰ τὸ σκοπὸ αὐτὸ περισσότερο παρά γιὰ τὰ παιδιά τους, καὶ χρήματα νὰ ξοδέψουν καὶ νὰ καταβάλουν ὁποιοδήποτε κόπο, ἀκόμη καὶ νὰ πεθάνουν.

Νομίζεις ἀραγε ὅτι ἡ Ἄλκηστι θὰ πέθαινε γιὰ τὸν Ἀδμητο, ἢ ὁ Ἀχιλλέας θὰ πέθαινε μετὰ τὸν Πάτροκλο, ἢ ὁ δικὸς μας ὁ Κόδρος θὰ πέθαινε νωρίτερα γιὰ νὰ βασιλεύσουν τὰ παιδιά του, ἀν δὲν

οιομένους ἀθάνατον μνήμην ἀρετῆς πέρι
ἑαυτῶν ἔσεσθαι, ἦν νῦν ἡμεῖς ἔχομεν;
πολλοῦ γε δεῖ, ἔφη, ἀλλ' οἶμαι ὑπὲρ
ἀρετῆς ἀθανάτου καὶ τοιαύτης δόξης
εὐκλεοῦς πάντες πάντα ποιοῦσιν, ὅσῳ
ἂν ἀμείνους (ε) ᾧσι, τοσοῦτῳ μᾶλλον·
τοῦ γὰρ ἀθανάτου ἐρῶσιν. οἱ μὲν οὖν
ἐγκύμονες, ἔφη, κατὰ τὰ σώματα ὄντες
πρὸς τὰς γυναῖκας μᾶλλον τρέπονται
καὶ ταύτη ἐρωτικοί εἰσιν, διὰ παιδογονίας
ἀθανασίαν καὶ μνήμην καὶ εὐδαιμονίαν,
ὡς οἶονται, αὐτοῖς εἰς τὸν ἔπειτα χρόνον
πάντα ποριζόμενοι·

πίστευαν ὅτι θα εξασφαλίσουν ἀθάνατη μνήμη για
την ἀρετὴ τους με την οποία σήμερα εμεῖς τους
ἔχουμε συνδέσει; Πολύ ἀπίθανο μου φαίνεται,
ἀλλὰ νομίζω ὅτι οἱ πάντες πράττουν τα πάντα για
την ἀθάνατη ἀρετὴ και για μια τόσο λαμπρὴ δόξα
και ὅσο πιο ἀνδρείοι εἶναι, τόσο πιο πολύ
προσπαθοῦν γιατί ἀγαποῦν το ἀθάνατο. Εκείνοι
που εἶναι ἐγγαστρωμένοι στα σώματα, προς τις
γυναῖκες πιο πολύ στρέφονται και ἐκδηλώνουν τον
ἐρωτισμό τους με τον τρόπο αυτό, καθώς με την
ἀπόκτηση παιδιῶν εξασφαλίζουν, ὅπως πιστεύουν,
για την ὑπόλοιπη ζωή τους ἀθανασία και
ἀνάμνηση και εὐτυχία.